

Grundejerforeningen
RYGETHOLM

Værløse Kommune

RYGETHOLM

en udstykning i Værløse kommune

TOFTEGAARD ÅRGANG 1915

*Her ved skovens kanter
under Vestenvindens magt,
med sol og grålys,
mellem unge planter
og gamle træer
med viskende kraft,
vinter, sommer og vår,
med pulserende liv,
for vor øjne står
det herlige motiv.
I alle haver og huse
en evig bankende puls
visende os og andre
værdier i livet
der aldrig forgår,
og giver livskraft
til kommende år.*

Hans Nielsen 1989

Hans Nielsen

Historien før Rygetholm

Kulsvier Karl Nielsen

Når man ser på et kort over Lille Værløse, vil man lægge mærke til, at bebyggelsen ud over terrænet antager karakter af trekanter, og det kommer af, at Lille Værløse jorder i 1775 blev opmålt og delt mellem 13 gårde. Det var en reform inden for landbruget, som blev kaldt for udskiftningen, og som skulle skabe mere plan i landsbrugsarbejdet samtidig med, at bønderne istedet for fæste, fik deres ejendomme som eje.

Før var Lille Værløse marker delt i tre vange og disse igen i åse og agre, og hver bonde havde et stykke jord i hver ås, og dermed sin dyrkede jord mange forskellige steder. For at give dem bedre dyrkningsforhold, samlede man hver mands jord i en ny opmåling, som man tildelte dem.

Lille Værløse bønder har sikkert ønsket at bevare deres gårde inde i byen, og derfor blev gårdene stjerneudskiftede. Inde i byen blev der kun den spids, gården lå på, mens markerne blev brede ud imod skovene og byens skel mod Kirke Værløse. På samme tid må også skovenes skel være etableret.

Desværre har vi ikke fra Lille Værløse bevaret noget kort med navnene på vange, åser eller agre, som for Kirke Værløse og Bringe.

Navnene kender vi, fordi de er bevarede i en markbog, som blev lavet i forbindelse med den første store matrikulering i 1688.

På et skovkort over Københavns distrikt i 1763 har vi navnene: Laage Skov, Kraue Hessel og Driisdahl Skov i nærheden af det sted, hvor grundejerforeningen Rygetholm har sine veje og parceller. I markbogen nævnes: Lou Agers Aas, Lou Moese og Lille Lou Agers Aas. Det må være noget med Laage, og Krog Hesse Aas må være Kraue Hessel.

Driisdahl er på senere skovkort angivet med stavemåden Dresdal. I sin tid blev der planlagt et skovløberhus ved indgangen til Ryget skov fra Lille Værløse siden. Det var på grund af Slangerup-banens anlæggelse (Banetransport af træ og turistinvation).

Skovkortet fra 1763 findes i en bilagsmappe, som følger med bogen: Nordsjællands skove gennem 200 år, skrevet af statsskovrider Laumann Jørgensen og lektor P. Chr. Nielsen.

Rygetholm grundejerforening bygger på jord, der har tilhørt Toftegaarden, Vestergaard og Skovgaard. Det er Toftegaarden, der ved den sidste ejers bestemmelse fik navnet Rygetholm. Vestergaard, senere kaldet Annexgaarden, er gård nr. 3, den ejedes i 1775 af kromand Krag. Gården havde krohold og bageri, men omkring 1860 byggedes kroen overfor gården, hvor den senest hed Værløse Stationskro. Den blev revet ned ved vejudvidelse og byggeri 1959.

Et par år før var den gamle gård nedrevet og på dens plads ligger nu Værløse Bio. Allerede før Slangerupbanen blev anlagt, var det meningen, at den da ret forfaldne Vestergaard, skulle flyttes hen på en plads, hvor nu biblioteket ligger; men da banen kom til at afskære gården fra dens marker, flyttede den ud ad Kirke Værløsevejen og blev kaldt Ny Vestergaard, senere da bl.a. K.F.U.M og K. blev køberne af gården, var navnet Annexgaard allerede anvendt (annex til Vestergaard). Ejere var gennem de sidste 100 år familien Olsen nu sidst Laurits Olsen. Ved siden af Vestergaard lå gård nr. 4 Toftegaard, den ejedes i 1775 af Hans Pedersen, se-

Idyl ved det sorte hul

ner i 1894 af unge Hans Pedersen. Det er muligt, at vi ved et stort arbejde kunne have givet en ejerliste helt fra 1775, eller måske helt fra 1688, hvor den fæstebonde, der da beboede gården, nævnes, men jeg regner med, at det væsentlig er historien inden for mands minde, der interesserer.

Gård nr. 5 er Skovgaard, som 1775 ejedes af Niels Johnsen og senere af Niels Johansen. Gården blev solgt til udstykning i 1950 og 1956 brændte den. Der var da madrasfabrik i udlængerne. Efter nedrivningen fandtes der ved udgravningen i tomten rester af ældre huse, især under gårdens stuehus, bl.a. et gulvildsted af ler omkranset af munkesten.

På ældre målebordsblade ses på terrænet vest og nord for Lille Værløse nogle blå pletter. Det er vandhuller og mosestrækninger. Selv om kortet viser, at Lille Værløse ligger højt, der er 58 m ved Bavnegaarden og 55 m ved Ydungaard, er der alligevel plads til vand. Vi har haft en mose, hvor nu Lille Værløse skole ligger. Der

har været mose i Slagterkrogen, nu Frøkær, det yderste af Toftegaardens jord mod Ydungaard. Nærmere Ny Vestergaard, Gretes Hul, som var en lille mose, og langs banen en mose kaldet det Sorte Hul, eller Sorte Vand, senere Karpedam, det findes der rester af i guldsmed Hans Nielsens have, Åkandevej 34. Men selv om terrænet er højt, har det vist sig, at over det meste af Lille Værløse er undergrunden et par meter nede sand, som er ret vandledende, man kalder sådan jord for "flyd", og det er ikke morsomt at kloakere i sådan jord, og tit betyder det, at der skal piloteres, inden større byggeri finder sted.

Mens Slangerupbanens anlæg, der påbegyndtes i 1904, generede Vestergaard og dens forbindelse med sin jord, var det gået endnu værre ud over Toftegaard, som fik sine marker delt i to dele, hvilket skabte vanskeligheder ved dyrkningen.

I 1794 opstod der i Vestergaard en brand, der lagde 6 af byens gårde og nogle og tredive huse i aske. En katastrofe dengang, fordi der ikke var assureret, og befolkningen yderligere var fattig. Genopbygningen fandt dog sted ret hurtigt takket være indsamlinger og anden hjælp. En vejrhane på Vestergaard må da være faldet til jorden og atter sat op på den nye bygning. Den bærer årstallet 1780 og initialerne P.H.K. (Peter Henrik Krag), den opbevares i Værløse historiske samlinger. Det ser således ud til, at Toftegaard har undgået ilden, og ligeledes gårdene der ligger mod nord og nordøst: Skovgaard, Fredsholmgaard, Bavnegaard og Klostergaard. Den nordre længe af Toftegaard var det oprindelige stuehus, og det så ialtfald ud som en bygning fra 1650. Det samme gjorde den østre længe på Fredsholmgaard (dateret af professor Axel Steensberg).

Her skal meddeles noget om den gård, Toftegaarden, der især har afgivet jord til udstykningen Rygetholm. Ud til gårdspladsen sad der endnu til 1956 (nedrivningen) et vindue fra ca. 1750 i det daværende karlekammer. Ellers var det blevet indrettet til et par

Der køres i marken til malkning, Toftegaard

vognporte og hønsehus. Portlængen mod øst og vestlængen var nyere, men stråttækket og med helstensmur. Stuehuset, som sikkert var bygget på en gammel længes plads, var fra 1870. Grundmur, gule facadesten, store vinduer, højt til loftet, kælder under det halve og skifertag. Der var storkerede på kostaldtaget. Vi har før hørt navnet Hans Pedersen som ejer af Toftegaard. På Lille Værløse byhorn, opbevaret i Værløse historiske samlinger, museumsnummer 900, findes inskriptionen H.P.S. Det er sikkert ham, der er nævnt, og på samme horn findes bogstaverne C.H.S. Det betyder Christen Hansen, og det kan være hans far, der først har indridset sit navn i hornet, da man dengang brugte fornavnet Hans som efternavnet Hansen. Christen Hansens søn er så kommet til at hedde Christensen, og hvis det havde en pige, Christensdatter.

Vi har på de historiske samlinger en del andre ting fra Toftegaard. Et bord bestående af to gavlstykker sammenholdt af stænger og

kiler, og to egebrædder udgør bordpladen. Det har sikkert stået som langbord i stuen i det gamle stuehus, og er fundet for tarveligt at sætte op i det nye og er derfor degraderet, først til bord i karlekammeret, hvor det er forsynet med navnetræk skåret i pladen, og sidst har det fungeret som bord i vognporten, hvor det afgav plads til vognsmørelse og nøgler til hjulmøtrikkerne. Et såkaldt Roskildeskab er fra karlekammeret, hvor også en kiste og et forladegevær er fra. I loen blev fundet en dunk og en symaskine - ca. 1860. Alle disse ting er blevet givet museet af den daværende ejer, landinspektør Oltmann i Lyngby, som stod for udstykningen.

Efter nedrivningen af gården gravede vi i tomten i det gamle stuehus og fandt bl.a. en kælder, som har været to trin dyb og med et gulv belagt med gule mursten. Det har været det gamle stuehus' eneste kælderrum.

Interessant var udgravningen af det gamle skorstensfundament, som var lavet af meget store sten. I midten, som til dels var uden sten, var hensat en kværnsten af middelalderlig type og et lerfad. Det var centralt anbragt, efter at fundamentstene var lagt, og kan kun være gjort med vilje. Kværnstenen skulle sørge for, at der aldrig manglede mel i huset, og fadet anbragt for at der aldrig skulle savnes mælk. En anråbelse af højere magter: Lad os aldrig savne mad og drikke. Skorstenen i husets midte har yderligere været det fornemste sted i huset, der hvor man lavede sin mad og skaffede varme i stuen.

Af de sidste gaver, de historiske samlinger har modtaget, er en empiredragt til en kvinde og et forklæde fra samme tid ca. 1820-40. De stammer fra Toftegaard, foræret os af datteren af Andreas Petersen og Mathilde, der ejede gården fra 1905 til 1950. På nabogården Fredsholm, er der ved en tomteundersøgelse fundet potteskår fra vikingetiden, så selv om Kirke Værløse er ældst

Kværnsten og skål, nedlagt som offer i skorstensfundament på Toftegaard

af de to byer, går Lille Værløse historien også mange hundrede år tilbage.

På stedet, hvor Bregnevej og Lathyrusvej mødes med Ny Vester-gaardsvej, har der ligget en sandgrav, hvor der efter sigende er fundet et skelet af et menneske. Måske kan det være en grav fra jernalderen, men der ymteses også noget om, at det kunne være en silke- eller kniplingskræmmer, der er blevet slået ihjel. Skele-trester skal være lagt ned i en grav på Værløse kirkegård. Om et sagn om en begivenhed på stedet er opstået før eller efter dette skeletfund er ikke til at sige, men der fortælles følgende: Det kun-ne ske ved nattetide, at man, idet man passerede sandgraven, fik følge bag vognen af en trillebør, hvis hjul skreg af mangel på smø-else. Hestene for vognen blev bange og løb løbsk, indtil de nåe-de Kirke Værløse. Her løb trillebøren ind til kirken og forsvandt, og kuskene kunne med det samme berolige hestene, der havde væ-

ret meget opskræmte på den lange vejstrækning. Dette og et lignende sagn er optegnet i Historisk forenings årshæfte for 1968. I den anden version er kniplingekræmmeren begravet i en skov mellem Kirke Værløsevej og Søndersø. Skoven hedder her Meyers Skov, og det må svare til skovkortets (1763) Myre Hessel. Fra oldtiden er der fundet økser af flint, skrabere og potteskår på området, mest ude langs Rygetvej. Ved Fiskebækvej er fundet en oldtids skubbeværn. Udenfor sagn og overtro kan nævnes, at der på Vestergaard har været en hestemølle. 2 store kværnsten findes på Værløse museum.

Terrænet, som Rygetholm grundejerforening dækker, er nu snart helt udbygget til helårshuse, og det er et stille og roligt kvarter at bo i. Man kan trygt færdes på vejene uden at risikere at blive kørt ned. Det er værre, når man kommer til Ballerup- og Fiskebækvej. Her bliver man måske nødt til ad åre at få en tunnel under eller bro over. Trafiklysene er jo mest beregnet til biltrafikken og ikke for fodgængere og barnevogne. En ny skole på den rigtige side af Kirke Værløsevej (Søndersøskolen) vil jo nok give mere ro til skolebørnene.

Priserne på grundene var ikke så store, da udstykningen i 1940-erne foregik. Det vides, at en stor grund i nærheden af Værløse skole blev købt for 3.000 kroner, og at ejeren senere havde et vældigt mas for at blive af med den, da han hellere ville bo på Ballerupvej. Nu er det jo helt andre priser. På et tidspunkt fik man et årskort på Slangerupbanen gratis, dersom man byggede et helårshus. Det var før, bilen blev hvermands eje.

Jeg har nu i korthed fortalt lidt om fortiden for det sted, grundejerforeningen "Rygetholm" ligger på, og det er indlysende, at langt mere kunne fortælles om de tre gårdes historie, men lad mig betragte det i dette skrift fremførte som lystgiver for andre til at forske yderligere og måske nå det mere fuldkomne. Jeg har forgæves søgt efter billeder, der kunne sige os noget om markerne. Bille-

der af høstfolk, pløjefolk eller køer på græs. Det kan være, de dukker op engang, og de er da velkomne i vort fotoarkiv, hvorfra de øvrige illustrationer er taget.

— o o o —

Bregnevej

Grundejerforeningen Rygetholm

1944 - 1969

fortalt ved hjælp af forhandlingsprotokollen

Denne beretning er baseret på grundejerforeningens protokol, hvoraf det fremgår, at der i de forløbne 25 år er afholdt 67 bestyrelsesmøder og 36 generalforsamlinger - og at foreningen i perioden har administreret omkring 3 millioner kroner for medlemmerne.

Grundejerforeningen blev stiftet den 10. maj 1944 på en konstituerende generalforsamling, der fandt sted i Borgernes Hus, Rosenborggade i København. Der var mødt 45 grundejere op, og valgte foreningens første dirigent, Ejnar Jacobsen, der boede Åkandevvej 20, kaldet "Kræmmerhuset". Denne redegjorde for et møde, der var afholdt den 24. marts 1944 i Karnappen i Niels Hemmingsensgade på foranledning af Rygetholms udstykker, landinspektør J. Oltmann. Man fik endvidere vedtaget lovene og nedsat en bestyrelse, der bestod af: Lrs. Svendsen, hovedbogholder P. Kofoed, Ejnar Jacobsen, overbetjent V.A. Holm, J. Høthersnæs og redaktør Leisted. Suppleanter blev frk. Solvejg Andersen og frk. Karen Krogh. To af denne bestyrelse er stadig grundejere i Rygetholm.

Den 15. juni 1944 har bestyrelsen det første møde med Værløse sogneråd om vej, vand og kloak, men der blev ikke taget stilling til noget forslag. På en efterfølgende generalforsamling fremkom kommuneingeniør Engel med en pris på kloaken på ca. 60 øre pr. m². Her er der en grundejer, der siger, lad os komme igang nu - men han får desværre ikke medhold. Referatet fra dette møde er kun underskrevet af ét bestyrelsesmedlem.

På et bestyrelsesmøde i 1946 bevilges der løn til kassereren. Dette år holdes der flere møder om vej og kloak, og den 17. oktober vedtages et forslag om vej og vand. Der indtræffer nu et dødvande, idet formanden Irs. Svendsen bliver syg, og stilstanden vedvarer til 13. januar 1948, hvor næstformanden indkalder til et nyt møde i Borgernes Hus. Her vedtages et projekt omfattende vej, vand og kloak - og der vælges ny bestyrelse. Overbetjent Lambrecht bliver formand, og vor mangeårige sekretær fru Lis Hansen kommer ind i bestyrelsen. Allerede den 4. februar 1948 indkaldes til ekstraordinær generalforsamling, hvor sognerådsformand Poul Hansen og bygningsinspektør Panduro er til stede. Det tidligere vedtagne projekt forkastes, og et nyt, der kun omfatter vand og midlertidige veje, vedtages med 66 stemmer for og 1 imod. Der tages i dette år mange initiativer for at komme igang med arbejdet, og generalforsamlingen 1949 bevilger formanden et vederlag på 200 kroner. Dette år får vi sat vejskilte op. Den 31. maj holdes et særligt møde med 11 af Åkandevejs beboere (øverste del) om færdiggørelse af vejen. Det skulle koste 1.10 kr. pr. m². Det blev nedstemt - man ville afvente billigere tider!

Vi er nu nået frem til generalforsamlingen den 30. marts 1950, hvor Chr. Olsen bliver kasserer, og den senere formand civilingeniør Steen Larsen indvælges i bestyrelsen. Hans Nielsen bliver suppleant. Indtil den 16. november 1950, er foreningens juridiske konsulent Irs. Søren Gudman, men Irs. Sv. Abrahamsen overtager nu dette arbejde. Han afløses senere af Irs. Børge Boesen, og der kan nævnes her, at vor nuværende juridiske konsulent er højesteretssagfører Feodor Nielsen.

14. marts 1951 holdes generalforsamling i Nørrebro Selskabslokaler, hvor K. Steen Larsen vælges til ny formand; gennem længere tid havde han halvt om halvt fungeret som sådan. Man drøftede indgående det dræn, der havde forvoldt mange kvaler, og også en del incassosager gav en livlig debat.

Det første hus på Rygetholm, 1947

På generalforsamlingen den 13. april 1951, lover formanden at rejse spørgsmålet om tilskud fra kommunen til vej og lys. 25. juli holder bestyrelsen møde, da kommunen har forlangt den øverste del af Åkandevej færdiggjort. "Westermansagen" kommer på for første gang - det blev ikke sidste. Det ulyksalige dræn forårsager store oversvømmelser på Åkandevej, og foreningen får en sag at føre. Foreningen dømmes til at betale drænets istandgørelse, men grundejerne får ingen erstatning.

I 1952 deles området i inderzone og mellemzone, og der rejses protest mod dette. Indtil generalforsamlingen den 25. marts 1953, arbejdes der med forskellige mindre sager, bl.a. kom spørgsmålet om honorar til bestyrelsen til ny debat, men afvistes af alle undtagen forslagsstilleren. Spørgsmålet om losseplads og renovation dukker også op - og formanden foreslår oprettelse af en EL-fond. Efter 5 års arbejde udtræder hr. Lambrecht af bestyrelsen, og Hans Nielsen indvælges som næstformand. Da der stadig ikke er

gjort noget ved Åkandevej, da foreningen fattes penge, truer sognerådet i januar 1954 med at lade arbejdet udføre og opkræve pengene kontant. Bestyrelsen vedtager at forelægge generalforsamlingen et forslag til låneoptagelse til finansiering af arbejdet. Der er kun 2285 kroner i foreningens kasse, og restancerne er over 6000 kroner. Hans Nielsen bemyndiges til at forhandle med kommunen om Åkandevej-dilemmaet. EL-fonden er indgået med 50 procent.

Generalforsamlingen den 24. marts 1954 på "Gimle" bemyndiger bestyrelsen til at optage lån på 28.000 kroner til Åkandevejs færdiggørelse. Hr. Hotheresnæs stiller forslag om kloakering af Toftegårdsvej og færdiggørelse af de øvrige veje, men forslaget vedtages ikke. Steen Larsen trak sig tilbage efter 3 års virke, som han blev takket for - han forblev i bestyrelsen, og Hans Nielsen valgtes til formand.

Det oprindelige tilbud på EL fra NESA på 24.000 kroner var det efterhånden lykkedes at få ned på 17.600 kroner, og dette forslag forelagdes generalforsamlingen den 19. november 1954. Efter nogen modstand blev forslaget vedtaget med 63 stemmer mod 12. 31. maj 1955 er der igen generalforsamling på "Gimle", hvor det oplyses, at det var lykkedes at få kommunen til at færdiggøre det første stykke af Åkandevej og lægge pengene ud til arbejdet. Sagen om zoneinddelingen var afgjort af retten, og der var ingen erstatning til grundejerne. Westermansagen er nu sendt til amtsrådet. Det var endelig lykkedes at få skøde på vejarealet fra Oltmann, og dermed påtaleretten ifølge servitutterne. En ting, der er gået igen og igen på generalforsamlingerne, er ønsket om en stiforbindelse til Ryget skov, men det har hidtil ikke været muligt at gennemføre dette populære ønske. Der foreslås for første gang afholdt en fest for medlemmerne, og generalforsamlingen afsluttes med en film om Ryget skov.

Kloakering på Bregnevej. August 1963

I 1956 var der ikke mindre end 75 incassosager, og det ulyksalige dræn volder påny vanskeligheder. Formanden må selv grave op og rense drænet, og det påhviler ham stadig selv at lukke for vandet om vinteren. Der bliver dette år rørt en del ved kloakeringen overfor kommunen, men der er ingen penge til formålet. Vandværket truer med at lukke helt for området om vinteren, da vandforbruget er helt unormalt. "Sammenslutningen af grundejerforeninger i Værløse kommune" stiftes, dens første formand bliver Hans Nielsen, Rygetholm. NESA er nu færdig med EL-ledninger på hele området. Med stort flertal vedtager medlemmerne at forhøje kontingentet fra 15 til 20 kroner. Pengene skulle anvendes på vejene, som efterhånden er i en kedelig tilstand. Et projekt fra kommunen om ændring af Lathyrusvej og Bregnevej bliver afvist. Det øverste stykke af Toftegårdsvejs kloakering er nu så langt fremme, at kommunen har udarbejdet projekt og vil financiere, hvis enighed opnåes blandt beboerne.

I foråret 1957 er Westermansagen endelig afgjort, og et nyt medlem overtager grunden. Ifølge den ny sundhedsvedtægt skal der nu være skraldespande på alle grunde. Et flertal på 11 ud af 17 ønsker Toftegårdsvej kloakeret, og man får dispensation til at begynde arbejdet. Et medlem føler sig trådt for nær i denne forbindelse, og der bliver noget vrøvl om dette (Ekstrabladet). Imidlertid afvises sagen. Der er nu opstået mange problemer med katte, hunde, høns, mosegrise og myg. 1958 er det første stykke af Bregnevej kloakeret, og foreningen må gå kraftigt frem mod flere grundejere, der er til stor gene for andre. Der er forslag fremme om kloakering af hele området. Det blev nøje gennemgået på generalforsamlingen den 11. april; prisen for projektet var ca. 750.000 kroner. Men forslaget faldt - 34 stemmer for og 34 imod. Aftenen sluttede med et lysbilledforedrag om havens vækster af en konsulent fra gartnerforeningen.

15. oktober 1958 holdes der ekstraordinær generalforsamling, idet 80 medlemmer ønsker området kloakeret. Der var ikke enighed i bestyrelsen om denne sag, men på baggrund af, der ville gå mindst 4-5 år inden realiseringen, og at man til den tid var færdig med den gamle gæld, anbefalede formanden, at man vedtog projektet nu. En skriftlig afstemning gav flertal for forslaget. Der blev også drøftet tilskud til de endelige veje og redegjort for disse forhold, og man vedtog, efter henstilling fra kommunen, at ændre vejnavnet Anemonevej til Åkandevej. (Af praktiske grunde er vejen blevet omtalt som Åkandevej i denne beretning, også i den periode, den hed Anemonevej).

Ved generalforsamlingen den 31. marts 1959 oplyses det, at kommunen ønsker at høre de øvrige grundejerforeningers standpunkt, før man vil gå videre med vort kloakanlæg. Der er nu indført tvungen renovation. Vore love er efterhånden blev reviderede, så de nu fremtræder tilfredsstillende.

100 medlemmer møder den 4. april 1960 til generalforsamling, hvor ingeniør Bahl Andersen gennemgår kloakprojektet. Der er nu lagt sag an mod den entreprenør, der i 1948 etablerede vandledningerne, med det formål at få erstatning for udgifterne til drænet. De omstrefjende hunde er fortsat et problem. Der ankes over Toftegårdsvej, og det ventes, kommunen vil forlange den færdiggjort. Der kommer nu problemer med radiostøj og for hurtigt kørende biler.

På generalforsamlingen den 12. april 1961 oplyses det, at der er afsagt kendelse om Toftegårdsvej og Nellikevejs istandsættelse og ligeledes, at kommunen vil overtage disse veje.

Det blev vedtaget, at man ikke ønskede gasledninger i området, og at man fremover ville gå over til at bruge papirsække i stedet for skarnkasser. Forstander Toke, der er medlem af bestyrelsen, har forsøgt at få kommunalt tilskud til vejanlægget på Toftegårdsvej for beboerne, men det lykkedes ikke. Vor kasserer gennem 11 år, Chr. Olsen, trækker sig tilbage efter veludført arbejde, og frk. Karen Krogh overtager posten. Der er nu givet tilladelse til helårsbebyggelse på hele Rygetholm.

1962. Arbejdet med kloakprojektet skrider planmæssigt frem. Vejene er elendige, og det ventes, at der afsiges kendelse om, at de skal færdiggøres samtidig med kloaken. Man taler nu om vejbelysning, og afhentningen af papirsækkene volder problemer.

I 1963 nedlægges der telefonkabler i hele området, og den 13. marts giver en landvæsenskommission tilladelse til at påbegynde kloakarbejdet. Da der er utilfredshed med lrs. Abrahamsens sagsbehandling, foretages en henvendelse til sagførerrådet, der afslår at tage sig af sagen. Generalforsamlingen den 28. marts bliver en nøje gennemgang af hele kloak- og vejanlægget; det vedtoges at gå ind for 2 rækker fliser, og man gik ligeledes ind for at overføre restbeløbet fra anlægsskuffen til etablering af den ønskede vejbelysning. Der nedsattes også et udvalg for at føre tilsyn med

Ydungskaard

150

Kirke-Varløsevej 9 149

Varløse Station

Nyløstergaardsv. 1

Lathyrusvej

Nyløstergaardsv. 2

Kollekolle

Nyløstergaardsv. 3

Nyløstergaardsv. 4

148

146

kloak- og vejarbejdet, og udgifter i den forbindelse drøftedes. Et forslag om ændrede åbningstider på kommunekontoret blev kraftigt imødegået. Sidste rate på vor gamle gæld forfalder juni 1963.

Foreningen går som den første ind for lysstofrør til vejbelysning, og kommunen accepterer dette som fremtidig vejbelysning i hele kommune.

I juni 1963 forelægger foreningen kommunen et forslag om, at den påtager sig oprensningen af nedløbsbrøndene på samtlige veje. Forslaget vedtages og kommer til at omfatte hele kommunen. Generalforsamlingen 11. april 1964, behandler kommunens afslag på vor anmodning om at overtage vore veje efter færdiggørelsen, man ønsker heller ikke at give tilskud af vejfondsmidler. Der er nu lys på alle vore veje. Det påtænkte remiseanlæg for D.S.B. møder meget kraftig modstand fra bestyrelsen, og vore omfattende protester bærer frugt - D.S.B. opgiver planerne. Da der planlægges fjernvarmeforsyning i Værløse, undersøger vi alle forhold i den forbindelse, og da hverken den nedsatte komité, eller kommunalbestyrelsen, besvarer vore henvendelser tilstrækkeligt oplysende, afviser generalforsamlingen fjernvarme på vort område. Der er nu kun 9 ulovlige beboelser tilbage på vort område.

Alle tidligere nævnte generalforsamlinger har været holdt i København, af hensyn til flertallet af medlemmer boede dér. Nu holdes der for første gang generalforsamling i Værløse, den 24. marts 1965. Der behandles forskellige forhold vedrørende vej- og kloakanlægget, som formanden stærkt må påtale endnu ikke er færdigt. Foreningen får igen indflydelse på udviklingen i Værløse, idet vi får gennemført, at vandværket overgår til kommunen. Formuen, der er på 100.000 kroner, bruges til vandformål til gavn for grundejerne. Foreningen indleder retsforfølgelse mod et medlem på Violvej for ulovlig parkering med en stor lastbil. Et medlem ønsker foreningen ophævet, men dette er i strid med udstyknings-

Foto: Finn Hansen

Den grønne kile.

bestemmelserne. Kommunen forelægger en plan for afhentning af haveaffald, som gennemføres generelt i hele kommunen. Klager over sne- og grusfejning medfører, at kommunen effektiviserer dette arbejde.

Generalforsamlingen 19. april 1966. Der etableres en transformator på Violvej for at dække det stigende EL-forbrug. Værløse kommune køber Ydungaard. Vi kritiserer kommunen for ikke at holde området, som det forlanges, at vi skal holde vort. Aktionen lykkes til sidst. Et mekanikerværksted på Toftegårdsvej, som har været til megen gene, tager kommunen sig nu af. Vi intervenserer i "Mælkesagen", så vore medlemmer kan købe mælk i nærliggende butikker. Værløse kommune angriber vor suverænitet, idet man vedtager en byplan for Rygetvej og Toftegårdsområdet til stor harme og gene for vore medlemmer dér. Vi forfølger sagen helt op i ministeriet, men uden held. Det er en af de få sorte pletter i vor forenings historie. Der bliver på denne generalforsamling ta-

get voldsomt til orde mod udvidelse af flyvningen på Værløse flyveplads, og ved et senere stort møde stiller foreningens formand forslag, som kan medvirke til, at udvidelsen forhindres, og dette forslag vedtages.

10. november 1965 indkalder landvæsenskommissionen alle medlemmer til møde om regnskabsafgørelse vedrørende kloak- og vejarbejdet. Kun formanden Hans Nielsen mødte, og han nægter at godkende kendelsen, idet han også ønsker, at D.S.B. skal bidrage. Der kom ingen afgørelse på dette møde, men senere erfarer vi, at der er afsagt kendelse i december i Tårnby ret. Vi nægter fortsat at godkende og truer med retssag, og både kommissionen og D.S.B. må bøje sig. Regnskabet for kloak- og vejarbejdet udviser et beløb på 2.388.865 kroner, og endnu mangler der en del mindre ting at udføre. På 1966 generalforsamlingen foregår den anden voldsomme episode i foreningens historie, idet et medlem stiller mistillidsvotum til bestyrelsen. Det afvises kraftigt af formanden, og forsamlingen afviser, at de gentagne beskyldninger skal besvares. For første gang er der kampvalg mellem Hans Nielsen og Hothersnæs, og Hans Nielsen genvælges med stort flertal.

Generalforsamlingen 6. april 1967. På vor foranledning bliver der nu opsat postkasser forskellige steder i kommunen, og postmesteren takker os for initiativet. Der er nu ved at udvikle sig en ny "Westermansag" på Bregnevej, hvor en grundejer har forhold, som må betegnes som meget dadelværdige. Politi og kommune er sat på sagen. Vi kan stadig ikke godkende regnskabet for kloak og vej, og det vedtages, at en statsautoriseret revisor skal gennemgå hele regnskabet med kommunen.

Generalforsamlingen 26. marts 1968. Den nye skoleudvidelse, der direkte berører vore medlemmer på Toftegårdsvej, volder gener, og vi klager over disse. Vi taber sagen om lastbilen på Violvej i første instans, men appellerer til landsretten. Der bliver igen

bestyrelsen. Klimaet heri fandt jeg for belastende. De kommende år frem til 1985, var der 3 formænd, der løb ind i en masse forviklinger med myndighederne.

1985 valgtes den nuværende formand, Svend E. Jørgensen, der overtog forviklingerne, og emnerne var nu kommuneplaner og lokalplaner, vejanlæg i forbindelse med den nye bebyggelse på den tidligere frugtplantage "Hesselbo".

De første år var det et meget kedeligt folkefærd, der huserede her. Selvom der selvfølgelig også var anstændige borgere her. Disse uheldige elementer er nu væk, og man må sige, at det er blevet en meget pæn bebyggelse, og jeg, som bor tæt på den, må sige jeg ingen gener har fra den. Der er grund til her at minde om, at udstykningen fra 1944 har veje, der peger på, at der ville komme bebyggelse her, ligesom jo Bregnevej og Åkandevej er tænkt videreført ind i Værløse vest. Regionplanlægningen har imidlertid bestemt, der skal være en grøn kile fra Søndersø op til Ryget skov, hvori er indeholdt de små søer m.v., hvorved man ikke forventer andet end stiomlæg i forlængelse af vore veje her. Nu er lokalplan for vort område en realitet. Bebyggelsen på det gamle stationsareal ligeså.

Der er lagt naturgas ned i vort område, ligesom hybridnet. I løbet af de 10 år, siden denne bog blev genoptrykt, er 33% af medlemmerne udskiftet med andre. Der er kun 10 tilbage fra starten i 1944. Heraf har 4 stadig sommerhus herude.

Lad mig slutte med ønsket om, at ethvert medlem vil gøre sit til, at "Rygetholm" området stadig må have den høje status, som attraktivt beboelseskvarter.